

**İstihdam Odaklı Mesleki Eğitime Yönelik Sorunlar,
Talep ve Beklentiler**

**Questions About Employment-Oriented Vocational Education
Requests And Expectations**

Nazlı Çağrı KÜÇÜKGÖKSEL¹ Teoman AKPINAR²

Öz

Araştırmanın amacı, sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde nitelikli ara eleman yetiştirilmesine ve işgücü piyasasının ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak meslek yüksekokullarının eğitim arzı ile iş çevrelerinin talepleri arasındaki eşgüdümü, işveren-öğretim elemanı-öğrenci-mezunlar ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ekseninde sorgulamak ve bu doğrultuda bir model oluşturmaktır. İlgili kişi ve kuruluşların ve öğrencilerin görüşlerini belirlemek amacıyla uygulanan anketler ve yüz yüze görüşme ile toplanan verilerle hazırlanan bu çalışmada; teorik eğitimin çok fazla olması, pratik eğitim ve uygulamaya yeterince önem verilememesi yanında öğrencilerin staj süresinin yetersizliği gibi bir çok sebepten dolayı Meslek Yüksek Okullarındaki eğitim ve öğretimin kapsamlı ve geleceğe dönük, yapısal bir dönüşüme girme ihtiyacında olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksek Okulu, Mesleki eğitim, Üniversite-sanayi işbirliği, işveren

Abstract

The goal of the research is to constitute a model in the direction to meet the needs of the labor market within the frame of sustainable development, in order to bring up a qualified intermediate personnel and to question the coordination between the school-to-work transition and the labor market through the axis of the employer-educative individuals-students-graduates and the Non-Governmental Organizations. In this study, which has been prepared with the data was collected from the surveys and one-to-one interviews implemented in order to determine the opinions of the concerned people and the institutions, it was found that; because of many reasons like the theoretical education was considered to be too much, the practical education and the implementation being not sufficiently considered important and besides, the insufficiency of the training periods of students being so short, the education and training in school-to-work transitions need to go into a comprehensive and forward-structuring transformation.

KeyWords: Vocational School, vocational training, university-industry collaboration, employer

¹Öğr. Gör., Namık Kemal Üniversitesi, Çorlu MYO, İşletme Programı, nkucukgoksel@nku.edu.tr

²Öğr. Gör. Dr., Namık Kemal Üniversitesi, Çorlu MYO, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Programı, takpinar@nku.edu.tr

GİRİŞ

Bireylere, toplumsal yaşamda ve özellikle çalışma yaşamında ihtiyaç duydukları bilgi ve becerileri kazandırma süreci mesleki eğitim olarak isimlendirilmektedir. Mesleki eğitim kalifiye ara eleman yetiştirme sürecidir. Mesleki eğitimin amacı, bireylerin nitelikli duruma getirilmesi, yeni bilgi ve becerilerle donatılması ve aktif işgücünün hem nicelik hem de nitelik olarak daha verimli yapıya kavuşturulmasıdır. Geniş anlamda düşünüldüğünde mesleki eğitim kapsamına, çıraklık eğitimi, kurslar ve programlar, seminerler, eğitim ve bilgilendirme toplantıları da dâhil edilebilmektedir.

Nitelikli ara eleman yetiştirme süreci uzun ve sabır isteyen bir faaliyetler bütünüdür. Bu süreçte amaç, çalışma hayatına atılacak olan kişilere en doğru ve güncel bilgilerin aktarılması ve gerekli uygulamaların yaptırılabilmesidir. Bu bağlamda, bilgi aktarımında bulunacak eğitimcilerin konusunda iyi eğitim almış ve mutlaka uygulama tecrübesi olması önemli bir gösterge kabul edilmektedir. Uygulamalı eğitimin yapılmaması; eğer araç gereç vb. imkânsızlıklardan kaynaklanmıyor ise eğitilenlerin eksik eğitim almasıyla sonuçlanabilecektir. Gerekli araç gereç olduğu halde uygulama eksikliğinin olması ise ya ihmalden ya da bilgi eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Her halükarda, eğitilenlerin yeterince teorik ve pratik bilgilerle donanmış olmaları onların işsiz kalmalarına ve meslekte kendilerini geliştirememelerine yol açabilmektedir.

Türkiye’de işsizliğin sebeplerinden birisi de işverenlerin aradıkları nitelikte eleman bulamamalarıdır. Bu konuda, Meslek Yüksek Okulları ile sanayi işbirliğinin tam anlamıyla hayata geçirilememiş olması işsizliği körükleyen bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanayinin AR-GE faaliyetlerinin artması sonucu çok farklı alanlarda ve çok çeşitli niteliklerde ara eleman ihtiyacı her zaman mevcuttur. Ancak bu ihtiyacı karşılamada Meslek Yüksek Okulları(MYO) ile sanayici ve iş adamları arasında iletişim kopukluğu varlığını sürdürmekte, sanki her iki taraf farklı kulvarlarda yürümektedir. Ayrıca, geçmişte olduğu gibi yeterli bilimsel araştırmalar yapmadan, Meslek Yüksek Okullarına alınacak öğrenci sayılarını belirlemesi veya iyi analiz edilmeden bölüm/program açılması ve en önemlisi işverenlerden gelen talepler değerlendirilmeden bölüm/ program açılması MYO’ların sanayi ile adaptasyonuna sekte vurmaktadır.

İhracat rakamlarını artırabilmek, dış ticaret dengesini lehimize çevirebilmek, sosyal refahın ve kalkınmanın ileri seviyelere taşınabilmesi için Türkiye’nin kaliteli mal ve hizmet üretimin artırması gerekmektedir. Tüm bunları başarabilmek ve Türkiye’nin, geleceğe güvenle bakabilmesi için mesleki eğitime, Meslek Yüksek Okullarına ve MYO’larda görev yapan öğretim elemanlarına ve öğrencilere daha fazla önem vermesi gerekmektedir.

Mesleki eğitimin, Türkiye’nin 2023 hedeflerine cevap verebilecek niteliğe kavuşması için yeniden organize olması şarttır.

Nisan 2014 Yükseköğretim Temel Göstergeleri’ne göre; devlet üniversitelerine bağlı 854, vakıf üniversitelerine bağlı 93 ve vakıf Meslek Yüksek Okulları (MYO)’nda 8 olmak üzere toplam 955 MYO bulunmaktadır. Türkiye’de 1.000’e yakın ilçe olduğu göz önüne alındığında merkez ilçeler dışında neredeyse her beş ilçenin dördünde bir MYO bulunduğu söylenebilir (Alkan vd.,2014:135).

Bugün itibariyle sayıları neredeyse 200’e ulaşmış olan üniversitemizde, 1.000’e yakın MYO bulunmaktadır. Örgün öğretim içerisinde yaklaşık 1.8 milyona yakın öğrenci sayısı ile MYO’lar, Türkiye’deki toplam yükseköğretim öğrencilerinin yaklaşık üçte birine ev sahipliği yapmaktadır(Alkan vd.,2014:139).

Ülkemizde Meslek Yüksek Okulları'nın ve öğrenci sayısının yüksek öğretim içindeki payına bakıldığında özellikle Türkiye'nin ekonomik gelişimi için MYO'lar üzerinde ciddi politikalar geliştirilmesi gerektiği açıktır. Zira, hem Türkiye'de hem de dünyada nitelikli meslek elemanlarına olan talep sürekli artmaktadır (Alkan vd., 2014:139).

İşgücü piyasasına baktığımızda, mesleki eğitim almamış kişilerin piyasada yetiştirilmesinin oldukça zor olduğu net olarak görülmektedir. Sadece genel lise eğitimi almış çalışanlar ise verimliliği arzu edilen seviyeye çekmek konusunda yetersiz kalmaktadır.

Bu çalışmada meslek yüksekokullarının, işgücü ihtiyacını karşılayıp karşılamadığı belirlenmeye çalışılacaktır. Dolayısıyla, araştırmanın problemini işverenler, öğretim elemanları, MYO öğrencileri ve mezunlarının ihtiyaç ve beklentileri arasındaki uyumsuzluk oluşturmaktadır. Bu bağlamda nitel ve nicel veri toplama yöntemleri kullanmak suretiyle; işverenler, öğretim elemanları, MYO öğrencileri ve mezunlarının konuya ilişkin fikirleri ve önerilerinden yola çıkarak problemler belirlenecek ve çözüm önerileri getirilecektir.

1. Literatür

Meslek Yüksekokulu (MYO) öğrencileri ve mezunları, ülkemizdeki genç nüfusun önemli bir kısmını teşkil etmektedir. Ancak, MYO mezunlarının işgücü piyasasının ihtiyacını karşılayıp karşılamadığı mesleki eğitime ilişkin temel bir sorun olarak karşımıza çıkmakta ve konuya ilişkin tespitler yapılarak çözüm önerilerinde bulunmak üzere pek çok çalışma yapılmaktadır.

Meslek yüksekokullarının en temel sorunlarından biri, meslekî ve teknik ortaöğretim kurumlarından meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş imkânının sağlanmış olmasıdır. Bu uygulama, meslek yüksekokullarındaki eğitim kalitesini olumsuz yönde etkilemiştir. Çünkü sınavsız geçiş ile birlikte MYO'ların öğrenci profili (öğrencilerin bilgi birikimi ve öğrenim seviyeleri açısından) değişmiştir. Bir yandan üniversite sınavı ile bir yere yerleşemeyen öğrenciler, öte yandan hâli hazırda bir kurumda çalışıyor olup da meslek lisesi mezunu olduğu için sınavsız geçişten yararlanarak kayıt yaptıran ileri yaştaki öğrencilerden oluşan heterojen sınıflar, derslerin işleme kalitesini olumsuz bir şekilde etkilemektedir (Alkan vd., 2014:136).

Yücebaş, vd. (2013) tarafından yapılan Ege Bölgesi için yapılan araştırmaya göre ülkemizde yıllar içerisinde gerçekleşen güncel ve sektörel gelişmeler, değişimler dikkate alındığında, çeşitli popülist yaklaşımlar nedeniyle meslek yüksekokullarında sınırlı ölçüde iyileştirmeler gerçekleştiği ve bu süreçte MYO'lara gereken önemin verilmediği tespit edilmiştir.

Göktürk vd., (2013) tarafından yapılan araştırmada; sektörün istediği ara eleman ihtiyacının daha çok meslek yüksekokulları ağırlıklı mezun bireyler tarafından karşılanabilmesi için; sektörün isteği doğrultusunda ara eleman yetiştirmenin yanında, sanayinin mevcut yapısının gelişimine katkı sağlamak için güncel ve çağdaş bilgi ile destekleneceği bir eğitim sisteminin meslek yüksekokullarına kazandırılması gerektiği vurgulanmıştır.

Teorik bilginin verilmesi yanında uygulamanın da etkin bir şekilde piyasaya uygun ve teknolojik yeniliği ve güncel bilgiyi uygulama imkânını sağlayacak uygulama dersleri ile mümkün olabilecektir. Ülkemizde özellikle sosyal bilimler alanında eğitim veren meslek

yüksekokullarının uygulama eğitimi açısından yeterli imkânlarla sahip olamadıkları görülmektedir (Göktürk vd.2013:2).

Özgüler, Koca ve Özgüler (2015) tarafından İnönü Üniversitesi, Arapgir Meslek Yüksekokulu Finans Bankacılık ve Sigortacılık bölümündeki 95 öğrenciyi kapsayan araştırmaya göre; “ Öğretim elamanları daha çok teorik bilgimi veriyor? ” Sorusuna öğrencilerin %83’ü evet cevabını vermiştir.

Yine, Göktürk vd.,(2013) tarafından yapılan araştırmada; Sosyal bilimler alanında eğitim gören öğrencilere verilen eğitim sürecindeki en önemli sorun, okul sanayi işbirliğinin sağlanamamasıdır. Örneğin, işletme veya muhasebe okuyan bir öğrencinin uygulama derslerinde uygulama sahası olarak bir işletmeyi kullanma imkânı bulunmamaktadır. Bankacılık sigorta bölümünde okuyan bir öğrenciye verilen bankacılık işlemleri dersi için bir bankada uygulamalı ders anlatma imkânı yoktur. Orta Anadolu’da gelir kaynağı turizm olmayan bir ilçede turizm otelcilik bölümünde okuyan öğrencinin uygulama alanının oluşturulması ve bu alanda kaliteli bir ara eleman yetiştirilmesi oldukça zor olacaktır. Muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünde okuyan bir öğrenciye eğitim verecek bir öğretim elemanının bulunduğu okulda mali müşavirlik hizmeti verecek bir ofis açamayacağı için aktif bir uygulama imkânı olmayacak; ancak matbu belgelerle veya örnek kayıtlar üzerinden bu eğitim verilmeye çalışılacağı belirtilmiştir.

Çelik ve Ağaçdelen’e (2015) göre; Meslek yüksekokullarında uygulanan stajın etkin hale getirilmesi üniversite sektör ilişkisinin geliştirilmesi ile mümkün olacaktır. Göstermelik 30 iş günü staj yerine, bölüm dikkate alınarak sektör temsilcileri ile ortak hareket edilerek öğrencilerin daha uzun süreli ve daha kaliteli staj yapmaları teorik bilgilerini pratik ile birleştirmesinde etkili olacaktır. Stajını tamamlayan ve mezun olan gençlerin tecrübesiz eleman yerine işi bilen ve uygulamayı görmüş etkili eleman olarak piyasaya girmesi sağlanmalıdır.

Çelik ve Ağaçdelen’i destekleyen ve İstanbul Ticaret Odası’nın yapmış olduğu başka bir araştırma verilerine göre; kadrolu öğretim elemanlarının % 55,6’sı üniversite bitirir bitirmez öğretim elemanı olduklarını belirtmektedirler ki, eğiticilik formasyonu bakımından bu husus düşündürücüdür. Bir başka husus ise, öğretim elemanlarının sadece % 24,1’inin şu andaki işlerine özel sektörden geçmiş olmalarıdır ki, bu da kadrolu mesleki-teknik öğretim elemanları arasında mesleki-teknik uygulama bilgisine ve sektör tecrübesine sahip olanların azlığını gösteren bir husustur (İTO, 2008:10).

Meslek yüksekokullarında öğretim elemanı ihtiyacı genelde öğretim görevlileri tarafından karşılanmaktadır. Öğretim görevlilerinin mesleki açıdan etkin bir uygulama eğitimi verebilmeleri için, kendi alanları ile ilgili sektörel gelişmeleri ve yenilikleri takip edebilmeleri gerekir. Ancak, görevleri haricinde ikinci bir işte çalışma imkânı kanunen yasaklanmış olan öğretim elemanlarının piyasadaki uygulamalardan ve gelişmelerden uzak kalmaları etkin bir uygulama eğitimini sınırlandırmaktadır. Eğitim öğretim dönemi haricinde ise öğretim elemanlarının kendi alanları ile ilgili sektörlerle yakın ilişki kurma imkânları varken görev yaptıkları okullarda mesai kavramları açısından 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 28. maddesi hükmüne tâbi olmalarından dolayı bu imkânlarını da kullanamamaktadırlar (Göktürk vd.,2013:6).

Alkan, vd.(2014) tarafından yapılan araştırmaya göre; Türkiye’de bine yakın ilçe olduğu göz önüne alındığında merkez ilçeler dışında neredeyse her beş ilçenin dördünde bir MYO bulunduğu söylenebilir. Bu ilçelerin yaklaşık 1/3’ünün nüfusunun 10.000 ve altı olduğu

dikkate alındığında ise her 3 meslek yüksekokulundan birinin, on binden az nüfusa sahip bir ilçede yer aldığı ortaya çıkmaktadır.

Ünver, Yaylı ve Ceylan (2009) araştırmasında; taşra MYO'larında öğrenim gören öğrencilerin en önemli sorunlarından biri taşra kasabalarında üniversite öğrencilerini tatmin edecek düzeyde ve nitelikte mal ve hizmet bulmada yaşanan sorunlar tespit edilmiş ve akademik zorluklara da dikkat çekilmiştir. Ayrıca, yine aynı çalışmada; öğretim elemanlarının özlük haklarına ilişkin iyileştirmelerin yapılması gerektiği belirtilmiştir. Öğretim elemanlarının, özellikle öğretim görevlilerinin çalışma koşullarının zorlukları göz önüne alınarak sarf edilen eğitim öğretimle ilgili emeğin karşılığında bir taltif mekanizması oluşturulması gerekliliğine yer verilmiş; Örneğin 10 yıl ders vererek öğretim görevlisi olarak çalışan personele Yardımcı Doçent, 15 yıl çalışana Doçent ve 20 yıl çalışana Profesör ünvanı verilmesi önerilmiştir. Doktor ünvanı bulunan öğretim elemanlarının diğer öğretim elemanlarından ayrı tutulması gerekliliğine vurgu yapılmıştır.

Yüksek Öğretmen Okulu kitabının yazarı İsa Eşme ise, Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansının açılışında sunduğu "Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Sorunları" başlıklı bildiriye, MYO'larla ilgili başlıca sorunları şu şekilde özetlemektedir: "- İlçe ve beldelerdeki MYO'ların çoğunda, barınma, işyeri uygulaması ve sosyal yaşam açısından eğitim koşulları olması gereken düzeyde değildir. - Eğitim, kuramsal ağırlıklı, işyeri uygulama oranı çok düşüktür. - Öğretim elemanlarının sanayi deneyimi az, ders yükleri çok fazla, öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısı çok yüksektir (İTO, 2008:36).

Beşir Şahin'e göre (2008) Meslek Yüksek Okullarının genel anlamda sorunları şu şekilde sıralanmaktadır:

"1- Ülkemizde meslek yüksekokullarına yöneliş ve ilgi, gelişmiş ülkelerdeki önlisans okullarına yöneliş ve ilgi kadar yüksek değildir.

2- Genel olarak bu okullar, üniversite yönetimleri tarafından kampüs alanı dışında tutulmaktadır. Bu durum ise, meslek yüksekokullarının "üniversite"nin bir parçası olarak düşünülmesini, öğrencilerinin de kendilerini üniversiteli olarak hissetmeleri engellemektedir.

3- Meslek yüksekokullarına yeterli önem verilmemektedir. Özellikle sınavsız geçiş sisteminin getirilmiş olması öğrenci kalitesini oldukça düşürmüştür.

4- Okul donanımı ve ders programları ilgili sektörlerin ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır ve güncelleme sorunu yaşanmaktadır.

5- İş dünyasının beklentileri dikkate alınarak sanayi-üniversite işbirliği sağlanamamaktadır.

6- Sorunlar, popülist ve kısa dönemli politik yaklaşımlarla çözülmeye çalışıldığında daha karmaşık hale gelmektedir" (İTO, 2008: 36).

Yüksel, Uçkun, Dinçel ve Demir (2013) yapılan araştırma yargılarına göre; Gelişen globalDünya'da değişen değerlerde ve kavramlarda, son yıllarda eğitim sistemimizde temeli oluşturulmadan yapılmaya çalışılan reformlarda; kendini ifade etmede zorlanan, sorun çözme becerisi yeterince gelişmemiş, sosyal etkinlik deneyimi olmayan, toplumsallaşmadan soyut, akılcılıktan yoksun, bir genç nesil profiline yetişmesine yol açmıştır. Dünya'da rekabetin ve var olmanın en temel yolu artık kuşkusuz inovasyondan geçmektedir. Tüm bilimsel kavramlar artık inovasyonla bütünleştirilmeye çalışılmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ekonomisinin son kırk yıldaki büyümesinin % 50'si Ar-Ge'ye yapılan yatırımların sonucudur. Bu ülkedeki Ar-Ge faaliyetlerinin % 73'ünün özel sektörde, % 11'inin kamu

kuruluşlarında, % 16'sı ise üniversitelerde yürütülmesine karşılık, patentlerde atıfta bulunan bilimsel literatürün yaklaşık % 75'inin kamu kaynaklarından finanse edilen ve büyük bölümü üniversitelerde yürütülen araştırmaların sonucu olduğu bilinmektedir. Her yedi kişiden birinin işsiz olduğu ülkemizde; meslek yüksekokulları eğitime verilen değer ve öncelik de giderek artmaktadır. Bu okullar; eğitilmiş ara eleman yetiştirmeleri nedeniyle, ülkedeki büyük bir iş yükünü kaldırmakta ve taşımaktadır. Bundan dolayı da meslek yüksekokulları sanayi sektörünün ihtiyacı olan insan kaynağının sağlandığı merkezler olup, eğitim ve öğretimde karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözülmesi için yapılabilecek işbirliği ve dayanışma konuları ile her geçen gün daha çok önem kazanmaktadır.

Utma (2015) tarafından yapılan araştırma sonuçlarına göre; OECD'nin (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü) "İş İçin Öğrenim" başlığını taşıyan, raporunda ülkelerin, mesleki eğitim sistemlerini çalışma piyasasının gereksinimlerine daha iyi yanıt verecek hale getirmeleri gereği vurgulanmış ve böylece ekonomik büyümeye destek vermelerine yardımcı olacak öneriler sıralanmıştır. Buna göre; Çalışma piyasası gereksinimlerini karşılamak için öğrenci tercihlerini ve işveren gereksinimlerini yansıtan mesleki eğitim programlarının hazırlanması ve işverenlerin acil gereksinimlerini karşılamak üzere gerçekleştirecek özel beceri eğitimleri düzenlenmesi; Öğretmen ve eğitimcilerin çalışmalarında sürekliliğin sağlanması için; mesleki eğitim kurumlarında; sanayi ile işbirliğinin teşvik edilmesi, part-time çalışmanın özendirilmesi; işverenlerin ve sendikaların mesleki eğitim politikasına dâhil edilip, mesleki eğitim içinde yer almalarının sağlanması önerilmiştir. Amaç; uzmanlık, ekip çalışması becerileri ve çok yönlü algılama yetenekleri olan bireyler yetiştirmesidir. Günümüzde özellikle meslek yüksekokullarında sektörün ihtiyacı olan ara eleman ihtiyacının etkin bir şekilde karşılanabilmesi için sektörle beraber eğitim sisteminin güncellenmesi, eğitim personelinin de sektörden ayrı kalmadan kendini devamlı yenilemesi gerektiği ifade edilmektedir. Meslek yüksekokullarında uygulama eğitiminin önemi doğrultusunda AB tarafından IPA 2006 (Katılım Öncesi Mali Yardım) programı kapsamında finanse edilen 2008 yılında başlayan İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi (İKMEP) ile bu süreç faaliyete geçirilerek mesleki eğitim sisteminin daha etkin hale gelmesi hedeflenmiştir. Fakat program ve müfredatların Türkiye'deki bütün programları kapsamaması ve proje sonrası faaliyetlerin istenilen seviyede devam etmemiş olması, istenilen başarıya ulaşılmasını da engellemektedir.

Son olarak, TÜSİAD tarafından yapılan (2014), STEM (Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik), Alanında Eğitim Almış İşgücüne Yönelik Talep ve Beklentiler Araştırması'na göre: Meslek yüksekokullarında iyi bir yabancı dil eğitiminin gerekliliği, mezunların iş hayatına atıldıktan sonra ilerlemelerinde önemli katkıları olacağı saptanmıştır. Ayrıca, bu alandaki iş gücüne olan talep artışının sağlanabilmesi için deneme-yanılma, yaparak öğrenme, sorgulama, özgür düşünme ve farklı fikirleri desteklemenin önemi vurgulanmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

Özellikle meslek yüksekokulları ile sanayi işbirliğinin geliştirilmesini vurgulamayı amaçladığımız bu çalışma, sanayinin en yoğun olduğu bölgelerde kurulu bulunan; Çorlu ve Çerkezköy Meslek yüksekokulu öğrencileri ile her iki okulun öğretim görevlileri ile Çorlu ve Çerkezköy'de faaliyet gösteren Sivil Toplum Kuruluşları(STK) ve işverenlere uygulanmıştır. Çalışmanın verileri yüz yüze görüşme ve anket uygulama şeklinde toplanmıştır.

Verilerin analizi SPSS 21.0 ile yapılmış ve sonuçlar %95 güven düzeyinde değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında meslek(katılımcı) ile MYO'ların iş gücü ihtiyacını karşılamakta yeterli olma durumlarına yönelik görüşlerin ilişkisi ki kare testi ile incelenirken, MYO değerlendirme ifadelerine katılım durumunun meslek bazında karşılaştırılması ANOVA testi ile yapılmıştır.

Uyguladığımız ankette yer alan ifadelerde "Bilmiyorum/fikrim yok" cevabı 0 olarak puanlanırken hiç katılmıyorum 1, katılmıyorum 2, katılıyorum 3 ve tamamen katılıyorum 4 olarak puanlanmıştır.

3. Bulgular

Tablo:1 Kişisel Bilgiler

		n	%
Meslek(Katılımcı)	İşveren	30	25,9%
	Öğrenci	46	39,7%
	Öğretim Görevlisi	20	17,2%
	STK Temsilcisi	20	17,2%
MYO'ların iş gücü ihtiyacını karşılamakta yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	54	47,0%
	Hayır	61	53,0%

Ankete cevap veren katılımcılardan mesleği işveren olanların oranı %25,9; öğrenci olanların oranı %39,7; öğretim görevlisi olanların oranı %17,2; STK temsilcisi olanların oranı %17,2'dir (Tablo:1).

Katılımcılardan MYO'ların iş gücü ihtiyacını karşılamakta yeterli olduğunu düşünenlerin oranı %47,0; yeterli olmadığını düşünenlerin oranı %53,0'dür (Tablo:1).

Tablo:2 Meslek İle MYO'ların İş Gücü İhtiyacını Karşılamakta Yeterli Olma Durumlarına Yönelik Görüşlerin İlişkisi

		MYO'ların iş gücü ihtiyacını karşılamakta yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?				Ki Kare Testi	
		Evet		Hayır		X ²	p
		n	%	n	%		
Meslek (katılımcı)	İşveren	14	46,7	16	53,3	9,590	,022*
	Öğrenci	28	60,9	18	39,1		
	Öğretim	8	42,1	11	57,9		

Görevlisi

STK Temsilcisi 4 20,0 16 80,0

*p<0,05

Meslek(katılımcı) grubuna göre MYO'ların iş gücü ihtiyacını karşılamakta yeterli olma durumlarına yönelik görüşlerin incelenmesi Tablo:2'de verilmiştir.

Yapılan ilişki analizi sonucuna göre meslek ile MYO'ların iş gücü ihtiyacını karşılamakta yeterli olma durumlarına yönelik görüş arasında ilişki bulunmaktadır. İşverenlerin %46,7'si, öğrencilerin %60,9'u, öğretim görevlilerinin %42,1'i ve STK temsilcilerinin %20,0'si MYO'ların iş gücü ihtiyacını karşılamakta yeterli olduğu düşünülmektedir(Tablo:2).

Tablo:2'den görülebileceği gibi; " MYO'ların iş gücü ihtiyacını karşılamakta yeterli olduğunu düşünüyor musunuz? " sorusuna sadece öğrenciler % 60,9 oranıyla evet cevabı vermiş, diğer gruplar ise çoğunlukla "hayır" cevabı vermek suretiyle MYO'ların iş gücü ihtiyacını karşılamakta yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca, aralarında büyük çoğunlukla işverenleri barındıran STK temsilcilerinin % 80 gibi yüksek bir oranda "hayır" cevabı vermeleri de oldukça düşündürücüdür.

Tablo: 3 MYO Değerlendirme Ölçeği

		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Bilmiyorum/ Fikrim yok	Ort.	ss
MYO larda eğitim/öğretim süresi yeterlidir	n	11	32	57	10	6	2,60	0,79
	%	9,5	27,6	49,1	8,6	5,2		
MYO lardaki bölümler/programlar işverenlerin ihtiyaçlarına yönelik olarak açılmaktadır	n	11	32	63	6	4	2,57	0,74
	%	9,5	27,6	54,3	5,2	3,4		
MYO larda okutulan dersler meslek ile doğrudan ilgili ve iş yaşamına yöneliktir.	n	16	33	56	8	3	2,50	0,83
	%	13,8	28,4	48,3	6,9	2,6		

MYO larda öğrencilere gereken mesleki beceri yeterli seviyede kazandırılmaktadır	<i>n</i>	27	41	33	7	8	2,19	0,89
	%	23,3	35,3	28,4	6,0	6,9		
MYO larda öğrencilere mesleklerin yönelik yeterli seviyede uygulama imkanı sağlanmaktadır	<i>n</i>	31	43	25	11	6	2,15	0,95
	%	26,7	37,1	21,6	9,5	5,2		
MYO öğrencileri öğrenim sürecinde yeterince staj imkanı bulmaktadır	<i>n</i>	14	43	41	12	6	2,46	0,85
	%	12,1	37,1	35,3	10,3	5,2		
MYO öğrencileri staj süresince mesleğini uygulamalı olarak yapma olanakları bulmaktadır	<i>n</i>	20	34	48	6	8	2,37	0,85
	%	17,2	29,3	41,4	5,2	6,9		
MYO öğrencileri staj döneminde mesleki becerisini geliştirme olanağı bulmaktadır	<i>n</i>	19	30	47	15	5	2,52	0,93
	%	16,4	25,9	40,5	12,9	4,3		
MYO mezunları kolaylıkla iş bulabilmektedirler	<i>n</i>	23	34	38	7	14	2,28	0,89
	%	19,8	29,3	32,8	6,0	12,1		
MYO mezunları işletmelerde gerekli olan ara eleman ihtiyacını karşılayabilmektedir	<i>n</i>	11	33	49	15	8	2,63	0,85
	%	9,5	28,4	42,2	12,9	6,9		
MYO mezunları mesleğinin gerektirdiği teorik ve pratik bilgiye sahiptir	<i>n</i>	17	49	37	6	7	2,29	0,80
	%	14,7	42,2	31,9	5,2	6,0		
MYO mezunları mesleğin gerektirdiği teknik beceriye sahiptir	<i>n</i>	18	42	44	6	6	2,35	0,82
	%	15,5	36,2	37,9	5,2	5,2		
MYO mezunları iş hayatına kolaylıkla uyum sağlamaktadır	<i>n</i>	12	27	51	8	18	2,56	0,81
	%	10,3	23,3	44,0	6,9	15,5		
MYO mezunları Sivil Toplum Kuruluşlarına (STK) üye olmaktadır	<i>n</i>	18	29	29	5	35	2,26	0,88
	%	15,5	25,0	25,0	4,3	30,2		
MYO bölümü öğretim görevlileri STK'lar ile iletişim halindedir	<i>n</i>	14	31	34	3	34	2,32	0,80
	%	12,1	26,7	29,3	2,6	29,3		

MYO öğretim görevlileri, sanayi/ üretim ve hizmetler sektörleri ile yeterli işbirliği yapabilmektedir	<i>n</i>	14	30	42	6	24	2,43	0,83
	%	12,1	25,9	36,2	5,2	20,7		
MYO öğretim görevlilerinin bilgi ve yetenekleri iş yaşamı ile paralellik göstermektedir	<i>n</i>	7	33	55	6	15	2,59	0,71
	%	6,0	28,4	47,4	5,2	12,9		
MYO öğretim görevlileri teorik ve pratik bilgilerinin geliştirme imkanı bulabilmektedir	<i>n</i>	7	37	45	9	18	2,57	0,76
	%	6,0	31,9	38,8	7,8	15,5		

Yukarıdaki Tablo: 3 verilerinden elde edilen sonuçlar şöyledir:

“MYO’larda eğitim/öğretim süresi yeterlidir” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%49,1) katılmaktadır. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması $2,60 \pm 0,79$ ’dur.

“MYO’lardaki bölümler/programlar işverenlerin ihtiyaçlarına yönelik olarak açılmaktadır” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%54,3) katılmaktadır. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması $2,57 \pm 0,74$ ’tür.

“MYO’larda okutulan dersler meslek ile doğrudan ilgili ve iş yaşamına yöneliktir.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%48,3) katılmaktadır. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması $2,50 \pm 0,83$ ’tür.

“MYO’larda öğrencilere **gerekten mesleki beceri** yeterli seviyede kazandırılmaktadır.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%35,3) **katılmamaktadır**. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması $2,19 \pm 0,89$ ’dur.

“MYO’larda öğrencilere mesleklerin yönelik yeterli seviyede **uygulama imkânı** sağlanmaktadır” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%37,1) **katılmamaktadır**. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması $2,15 \pm 0,95$ ’dir.

“MYO öğrencileri öğrenim sürecinde **yeterince staj imkânı** bulmaktadır.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%37,1) **katılmamaktadır**. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması $2,46 \pm 0,85$ ’dir.

“MYO öğrencileri “staj süresince mesleğini uygulamalı olarak yapma olanakları bulmaktadır.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%41,4) katılmaktadır. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması $2,37 \pm 0,85$ ’dir.

“MYO öğrencileri staj döneminde mesleki becerisini geliştirme olanağı bulmaktadır.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%40,5) katılmaktadır. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması $2,52 \pm 0,93$ ’tür.

“MYO mezunları kolaylıkla iş bulabilmektedirler.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%32,8) katılmaktadır. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması $2,28 \pm 0,89$ ’dur.

“MYO mezunları işletmelerde gerekli olan ara eleman ihtiyacını karşılayabilmektedir.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%42,2) katılmaktadır. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması $2,63 \pm 0,85$ ’dir.

“MYO mezunları mesleğinin gerektirdiği teorik ve pratik bilgiye sahiptir.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%42,2) **katılmamaktadır**. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması 2,29±0,80’dir.

“MYO mezunları mesleğin gerektirdiği teknik beceriye sahiptir.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%37,9) katılmaktadır. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması 2,35±0,82’dir.

“MYO mezunları iş hayatına kolaylıkla uyum sağlamaktadır.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%44,0) katılmaktadır. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması 2,56±0,81’dir.

“MYO mezunları Sivil Toplum Kuruluşlarına (STK) üye olmaktadır.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%30,2) **bilmiyorum/fikrim yok** cevabını vermiştir. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması 2,26±0,88’dir.

“MYO bölümü öğretim görevlileri STK'lar ile iletişim halindedir.” ifadesine **katılımcıların çoğunluğu (%58,6) katılıyorum ya da bilmiyorum/fikrim yok** (Katılmıyorum:% 29,3; bilmiyorum/fikrim yok:% 29,3; “eşit oranda”) cevabını vermiştir. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması 2,32±0,80’dir.

“MYO öğretim görevlileri, sanayi/üretim ve hizmetler sektörleri ile yeterli işbirliği yapabilmektedir.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%36,2) katılmaktadır. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması 2,43±0,83’tür.

“MYO öğretim görevlilerinin bilgi ve yetenekleri iş yaşamı ile paralellik göstermektedir.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%47,4) katılmaktadır. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması 2,59±0,71’tir.

“MYO öğretim görevlileri teorik ve pratik bilgilerini geliştirme imkânı bulabilmektedir.” ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%38,8) katılmaktadır. Araştırmaya cevap veren katılımcıların söz konusu ifade için katılım düzeyi ortalaması 2,57±0,76’dır’tür.

Tablo:4 MYO Değerlendirmesinin Mesleğe Göre (Katılımcı bazında) İncelenmesi

	Meslek									
	İşveren		Öğrenci		Öğretim Görevlisi		STK Temsilcisi		ANOVA	
	Ort.	ss	Ort.	ss	Ort.	ss	Ort.	ss	F	p
MYO larda eğitim/öğretim süresi yeterlidir	2,57	,90	2,77	,72	2,55	,69	2,29	,85	1,553	,205
MYO lardaki bölümler/programlar işverenlerin ihtiyaçlarına yönelik olarak açılmaktadır	2,20	,85	2,93	,55	2,65	,59	2,22	,73	8,896	,000*

MYO larda okutulan dersler meslek ile doğrudan ilgili ve iş yaşamına yöneliktir.	2,27	,83	2,73	,85	2,70	,47	2,11	,88	4,060	,009*
MYO larda öğrencilere gereken mesleki beceri yeterli seviyede kazandırılmaktadır	2,00	,87	2,45	,86	2,30	,73	1,69	,95	3,763	,013*
MYO larda öğrencilere mesleklerin yönelik yeterli seviyede uygulama imkânı sağlanmaktadır	1,97	,89	2,55	,97	1,85	,67	1,83	,99	4,600	,005*
MYO öğrencileri öğrenim sürecinde yeterince staj imkânı bulmaktadır	2,07	,91	2,70	,74	2,70	,80	2,29	,85	4,344	,006*
MYO öğrencileri staj süresince mesleğini uygulamalı olarak yapma olanakları bulmaktadır	2,00	,74	2,70	,79	2,40	,82	2,22	,94	4,503	,005*
MYO öğrencileri staj döneminde mesleki becerisini geliştirme olanağı bulmaktadır	2,03	,89	2,80	,92	2,80	,83	2,31	,79	5,552	,001*
MYO mezunları kolaylıkla iş bulabilmektedirler	2,33	,92	2,28	,96	2,26	,73	2,25	,93	,039	,990
MYO mezunları işletmelerde gerekli olan ara eleman ihtiyacını karşılayabilmektedir	2,43	,86	2,93	,75	2,60	,60	2,29	1,10	3,300	,023*
MYO mezunları mesleğinin gerektirdiği teorik ve pratik bilgiye sahiptir	1,97	,82	2,58	,79	2,35	,49	2,06	,83	4,414	,006*
MYO mezunları mesleğin gerektirdiği teknik beceriye sahiptir	2,03	,85	2,60	,76	2,55	,60	2,00	,87	4,776	,004*
MYO mezunları iş hayatına kolaylıkla uyum sağlamaktadır	2,31	,88	2,83	,74	2,60	,60	2,31	,95	2,856	,041*
MYO mezunları Sivil Toplum Kuruluşlarına (STK) üye olmaktadır	2,05	,90	2,66	,83	2,11	,76	1,67	,71	4,745	,004*
MYO bölümü öğretim görevlileri STK'lar ile iletişim halindedir	2,14	,91	2,63	,75	2,26	,56	1,80	,79	3,669	,016*
MYO öğretim görevlileri, sanayi/ üretim ve hizmetler sektörleri ile yeterli işbirliği yapabilmektedir	2,41	,96	2,68	,77	2,40	,60	1,75	,75	4,316	,007*

MYO öğretim görevlilerinin bilgi ve yetenekleri iş yaşamı ile paralellik göstermektedir	2,56	,65	2,78	,70	2,55	,69	2,00	,63	3,939	,011*
MYO öğretim görevlileri teorik ve pratik bilgilerini geliştirme imkânı bulabilmektedir	2,52	,65	2,80	,78	2,42	,90	2,15	,38	3,070	,032*

*p<0,05

Analiz sonucuna göre aşağıda verilen ifadelere katılım durumu mesleklere göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir. Tablo: 4 verilerinden elde edilen sonuçlar şöyledir:

“MYO’larda eğitim/öğretim süresi yeterlidir” ifadesine öğrenciler en yüksek, **STK temsilcileri en düşük katılımı göstermektedir.**

“MYO’lardaki bölümler/programlar işverenlerin ihtiyaçlarına yönelik olarak açılmaktadır” ifadesine öğrenciler en yüksek, **işverenler en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO’larda okutulan dersler meslek ile doğrudan ilgili ve iş yaşamına yöneliktir.” ifadesine öğrenciler en yüksek, **STK temsilcileri en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO’larda öğrencilere gereken mesleki beceri yeterli seviyede kazandırılmaktadır” ifadesine öğrenciler en yüksek, **STK temsilcileri en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO’larda öğrencilere mesleklerin yönelik yeterli seviyede uygulama imkânı sağlanmaktadır” ifadesine öğrenciler en yüksek, **STK temsilcileri en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO öğrencileri öğrenim sürecinde yeterince staj imkânı bulmaktadır” ifadesine **öğretim görevlileri ve öğrenciler** yüksek, **işverenler en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO öğrencileri staj süresince mesleğini uygulamalı olarak yapma olanakları bulmaktadır.” ifadesine öğrenciler en yüksek, **işverenler en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO öğrencileri staj döneminde mesleki becerisini geliştirme olanağı bulmaktadır” ifadesine **öğretim görevlileri ve öğrenciler** yüksek, **işverenler en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO mezunları işletmelerde gerekli olan ara eleman ihtiyacını karşılayabilmektedir” ifadesine öğrenciler en yüksek, **STK temsilcileri en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO mezunları mesleğinin gerektirdiği teorik ve pratik bilgiye sahiptir” ifadesine öğrenciler en yüksek, **işverenler en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO mezunları mesleğin gerektirdiği teknik beceriye sahiptir” ifadesine öğrenciler en yüksek, **STK temsilcileri en düşük katılımı göstermektedir.**

“MYO mezunları iş hayatına kolaylıkla uyum sağlamaktadır” ifadesine öğrenciler en yüksek, **işverenler en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO mezunları Sivil Toplum Kuruluşlarına (STK) üye olmaktadır” ifadesine öğrenciler en yüksek, **STK temsilcileri en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO bölümü öğretim görevlileri STK'lar ile iletişim halindedir" ifadesine öğrenciler en yüksek, **STK temsilcileri en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO öğretim görevlileri, sanayi/üretim ve hizmetler sektörleri ile yeterli işbirliği yapabilmektedir" ifadesine öğrenciler en yüksek, **STK temsilcileri en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO öğretim görevlilerinin bilgi ve yetenekleri iş yaşamı ile paralellik göstermektedir" ifadesine öğrenciler en yüksek, **STK temsilcileri en düşük katılımı göstermektedir.**

MYO öğretim görevlileri teorik ve pratik bilgilerini geliştirme imkânı bulabilmektedir" ifadesine öğrenciler en yüksek, **STK temsilcileri en düşük katılımı göstermektedir.**

SONUÇ VE ÖNERİLER

MYO'larda öğrencilere **gereken mesleki beceri** yeterli seviyede kazandırılmamaktadır.

MYO'larda öğrencilere mesleklerin yönelik yeterli seviyede **uygulama imkânı** sağlanamamaktadır.

MYO öğrencileri öğrenim sürecinde **yeterince staj imkânı** bulamamaktadır. Ankete katılan öğrenciler daha uzun süreli ve etkin bir staj istediklerini bildirmişlerdir.

MYO mezunları mesleğinin gerektirdiği teorik ve pratik bilgiye sahip değildir.

MYO mezunları Sivil Toplum Kuruluşlarına (STK) üye olmaktadır." ifadesine katılımcıların çoğunluğu (%30,2) **bilmiyorum/fikrim yok** cevabını vermiştir. Bu doğrultuda, eski mezunlarımızla yapılan görüşmelerimizde, sınavsız geçişten sonra MYO'lara kayıt yaptıran öğrencilerin kendilerine nazaran daha az oranda STK lara üye olduklarını ifade etmişlerdir.

MYO öğrencileri öğrenim sürecinde yeterince staj imkânı bulmaktadır" ifadesine **öğrenci ve öğretim görevlileri** en yüksek, işverenler en düşük katılımı göstermektedir. Kendilerinden bilgi aldığımız işverenler, staj amacıyla gelen öğrencilerin daha uzun sürelerde staj yapmalarını istemekte, aksi halde 1 aylık göstermelik stajın ne stajyere ne de işverene bir katkısı olamayacağını belirtmişlerdir.

Görüşüğümüz STK temsilcilerinin bir çoğu girişimcidir, işveren olarak istihdam yaratan kişilerdir. Dolayısıyla anketlerimizde işveren ve STK temsilcilerini ayırmış olsak da bu iki grubun tamamını işveren olarak kabul edebiliriz. Bu nedenle yapılan test sonuçlarını işveren bazında yorumlayacak olursak;

İşverenlere/iş çevrelerine göre;

MYO'larda eğitim/öğretim süresi yeterli değildir.

MYO'lardaki bölümler/programlar işverenlerin ihtiyaçlarına yönelik olarak açılmamaktadır.

MYO'larda okutulan dersler meslek ile doğrudan ilgili ve iş yaşamına yönelik olmaktan uzaktır.

MYO'larda öğrencilere mesleklerine yönelik yeterli seviyede uygulama olanağı sağlanmamaktadır.

MYO öğrencileri staj süresince mesleğini uygulamalı olarak yapma olanakları bulamamaktadır.

MYO öğrencileri staj döneminde mesleki becerisini geliştirme olanağı bulamamaktadır.

MYO mezunları işletmelerde gerekli olan ara eleman ihtiyacını karşılayamamaktadır.

MYO mezunları mesleğinin gerektirdiği teorik ve pratik bilgiye sahip değildir.

MYO mezunları mesleğin gerektirdiği teknik beceriye sahip değildir.

MYO mezunları iş hayatına kolaylıkla uyum sağlayamamaktadır.

MYO mezunları Sivil Toplum Kuruluşlarına (STK) üye olmamaktadır.

MYO öğretim görevlileri STK'lar ile yeterince iletişim halinde değildir.

MYO öğretim görevlileri, sanayi/üretim ve hizmetler sektörleri ile yeterli işbirliği yapamamaktadır.

MYO öğretim görevlilerinin bilgi ve yetenekleri iş yaşamı ile paralellik göstermemektedir.

MYO öğretim görevlileri teorik ve pratik bilgilerini geliştirme imkânı bulamamaktadır.

MYO'larda, eğitimde niteliği ve başarıyı teşvik etmek, mesleki eğitimin saygınlığını artırmak için MYO'lara geçiş ve yerleştirme sisteminin yaşanan sorunları da dikkate alarak gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Sanayi-Üniversite işbirliği doğrultusunda sanayide çalışan uzmanların üniversiteye kazandırılması ile ilgili düzenlemeler yapılmalıdır. Öğretim Elemanlarının en az % 30'nun sektörden transfer edilmesi yoluna gidilmelidir. Belli MYO'lar belli alanlarda uzmanlaşmalıdır. Gereksinimlere uygun programlar açılmalıdır. Muhasebeci olmayan ilçede Muhasebe programı açılmasının toplumsal bir faydası olmayacaktır(<http://www.osmaniye.edu.tr/dosyalar/pdf/MYOsorcoz.pdf>).

Bazı işletmelerin staj konusunda çok ilgili ve istekli olmadıkları görülmektedir. Özellikle yaz döneminde yapılan stajlarda, işletmelere stajyer olarak alınan öğrenciler, işyerinde yıllık izin kullanımından dolayı oluşan eleman boşluğunu doldurmak için alınmakta; dolayısıyla öğrencilerin gelişimine bir katkı yapamamaktadır. Stajların en az bir yıla yayılarak uzun dönemli olması sağlanmalıdır. Öğrenci stajlarının gereken ciddiyette, verimli şekilde yapılması için gerekli idari önlemler alınmalıdır. Öğrenciler ve öğretim elemanlarının olabildiğince sektörleri ile ilgili kurumlar/işletmeler ile sıkı bir işbirliği içerisinde olmaları sağlanmalıdır. Kurumsal olarak sağlanmış olan üniversite-sanayi işbirliği ile öğrencilerin derslerinin bir kısmında veya derslerinin olmadığı zamanlarda, sektörlerindeki işletmelerde çalışma yapmaları sağlanmalıdır. Bu ilişki, sadece öğrenciler için değil, yeterli pratik çalışma (piyasa) deneyimi bulunmayan öğretim elemanları için de önemlidir (Alkan vd.,2014:138).

Sorunların çözümü için diğer önerilerimizi ise şöyle özetlemek mümkündür:

1. Meslek yüksekokulu öğretim elemanları kendisini gerçekten alanında iyi yetiştirmiş uzman kişilerden seçilmelidir. 2 yıllık özel sektör tecrübesi yeterli olmamaktadır. Ayrıca, MYO'lar öğretim elemanı yetiştirme yerleri değildir. Başka bir ifadeyle, kadroya alınan öğretim görevlisinin işinin ehli olmadan alınması halinde kendisini yetiştirmesi en azından 5 yıllık bir süreçte olmaktadır. Ancak bu 5 yıllık süreçte

öğretim elemanı yüzlerce öğrenciye yetersiz şekilde ders verebilmekte veya hakkıyla ders anlatamamakta ve beş neslin yetersiz bilgilerle mezun olmasına sebep olabilmektedir. Tüm bu nedenlerle fakültelerden yeni mezun olan kişilerin, " *nasıl olsa yetişir* " mantığı ile MYO'larda istihdam edilmesi en başta öğrencilere zarar verebileceği unutulmamalıdır.

2. Sınavsız geçiş ivedilikle kaldırılmalıdır.
3. MYO öğrencilerinin staj süresi 1 yıl olmalıdır.
4. MYO öğretim elemanlarının kendi bölgelerindeki işgücü ihtiyacını belirlemeye yönelik çalışmalar / araştırmalar yapmalıdır.
5. Meslek Yüksek Okulları, Yüksek Okullara veya Fakültelele dönüştürülerek, sınavla gelen öğrencilere 4 yıllık mesleki eğitim verilmeli; 3.yıldan sonra bir yıllık staj dönemi sayılarak, toplam dört yılda mezun olunabilmeli; öğrenim süresi en fazla 5 yıl ile sınırlandırılmalıdır. Bu konuda öğrencilerin en büyük arzusu ise Lisans diploması alabilmektir. Bu nedenle yapılacak dönüşüm sonucunda öğrencilere Lisans diploması kazandırabilecek hukuki yapı oluşturulmalıdır.
6. Meslek Yüksek Okulunda görev yapan öğretim görevlilerinin akademik yükselme için yüksek lisans ve doktora çalışmalarına destek verilmeli; sanayi ile işbirliği yapmaları teşvik edilmeli, ders yükleri azaltılarak araştırma yapmaya sevk edilmeli; kendilerine yenilemelerine fırsat verilmelidir. Ancak, öğretim elemanları yüksek lisans ve doktora çalışmalarında bulunurken okullarındaki asli görevlerini kesinlikle aksatmamalıdır.
7. MYO lar sadece ders verilen birimler olarak görülmekten vazgeçilmeli, hem öğrenciler hem de öğretim elemanları birlikte çalışarak araştırma yapabilmeli, fakültelerde olduğu gibi, öğretim elemanlarına yardımcı olabilecek başarılı öğrenciler stajyer (asistan) olarak kendi okulunda belirli sürelerle istihdam edilmesi yoluyla, öğrencilerin ileride öğretim elemanı olmasının yolu açılmalıdır. Yarı zamanlı öğrenci çalıştırma kavramından vazgeçilerek **asistan öğrenci** yöntemi uygulanmalıdır. Bu sayede öğrenciler belli bir süre hem ücret alabilecek ve dolayısıyla sigortaları tam olarak ödenebilecek ve en önemlisi öğretim elemanının yönlendirmeleri sonucunda kendisini çok daha iyi seviyede yetiştirme olanağı elde edebilecektir.
8. Aynı konuları içeren dersler kaldırılmalı veya dersler revizyona tabi tutulmalıdır.
9. Özellikle sosyal programlarda yabancı dil eğitimine daha fazla önem verilmeli, ancak yabancı dil eğitiminde uzaktan eğitim metodundan vazgeçilmelidir.
10. Sorumluluk bilinci ile hareket eden öğretim elemanlarının kendilerini geliştirebilmeleri için firma ve kuruluşlarda hem eğitim almalarının hem de sanayide çalışan işçilere eğitim verebilmelerinin yolu açılmalı, izin konusunda yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
11. Sanayinin yoğun olduğu yörelerde Üniversite -Sanayi işbirliğine daha fazla önem verilmeli, bu konuda çalışmalar yapan öğretim görevlilerine destek verilmeli, aksine tutum sergileyerek, öğretim görevlilerine engel olmaya çalışılmamalıdır.
12. İş dünyası MYO ları yeterince tanımamaktadır. İş dünyası ile MYO'lar özellikle işçilerin eğitimi, öğrencilerin stajları, yeni üretim teknikleri gibi pek çok konuda işbirliği yapmaya özendirilmelidir. Bu amaçla, iş adamları ile sık sık görüşülerek görüşleri alınmalı, okullar sanayicilere tanıtılmalıdır.
13. İşverenlerin, öğrencileri ucuz işgücü olarak algılamaması için, öğrencilerin staj sırasındaki hukuki konularına ilave destekler yapılmalı; işverene iş öğretme mecburiyeti, öğrenciye de ciddi olarak çalışma yükümlülüğü getirecek ücret ve sosyal güvenlik düzenlemeleri yapılmalı, öğrenciler için, şu an mevcut olmayan makul bir ücret ödenmeli ve staj süresindeki çalışma sürelerinin emekliliğe sayılabilmesi için stajyer üniversite öğrencileri için sadece iş kazası ve meslek hastalığı sigortası değil,

- tıpkı normal bir işçi gibi tüm sigorta kolları ödenmelidir. Ancak, anılan ödemelerin, işveren için ağır maliyetler getirmemesine dikkat edilmelidir.
14. İlçeleri kalkındırmak amacıyla MYO açılmasından vazgeçilmeli; spor, sanat ve diğer sosyal aktivitelerden MYO öğrencilerinin mahrum kalmaması ve sosyal etkileşimin sağlanabilmesi için MYO'lar mümkünse üniversitede merkez kampüs içinde yer almalıdır.
 15. Meslek Yüksekokulu öğretim elemanları kadro isteklerini dile getirdiklerinde genellikle, fakültelerdeki doktora yapmış araştırma görevlilerine öncelik verilmekte, ders yükü ağır olan ve üniversitelerin adeta yükünü taşıyan MYO öğretim görevlilerinin, Yardımcı Doçent kadrosu alabilmesinin önünün açılması ve akademik ilerlemelerine engel olunmaktan acilen vazgeçilmesinde fayda vardır.
 16. Meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim görevlilerinin akademik ilerlemesinin kolaylaştırılması sayesinde ders veren öğretim görevlilerinin yıllarca aynı konuları anlatmaktan ziyade, genişleyen vizyonları sayesinde öğrencilerine çok daha fazla faydalı olabilecekleri göz ardı edilmemelidir.
 17. Meslek Yüksek Okullarının ciddi bir dönüşüme girmesi gerekmektedir. Meslek yüksekokullarında yapılan eğitimlerin ciddi ve teoriden çok pratiğe yönelik, uygulamalı eğitim ile desteklenebilmesi için gerek iş dünyası ile gerekse meslek odaları ve sivil toplum kuruluşlarını (STK) kapsayan geniş çerçeveli ve hem okulları hem de iş çevrelerini bağlayıcı hukuki nitelik taşıyan bir **Ulusal Protokolün** hayata geçirilmesi zorunluluk haline gelmiştir.

Kaynakça

Alkan, Reha Metin, Menderes Suiçmez, Mehmet Aydınkalve Menekşe Şahin (2014)

Meslek Yüksekokullarındaki Mevcut Durum: Sorunlar ve Bazı Çözüm Önerileri, Yükseköğretim ve Bilim Dergisi; Cilt/Volume 4, Sayı/Number 3, Aralık/December 2014; Sayfa/Pages, 133-140.

Çelik, Fatih ve Evrim Ağaçdelen (2015) *Genç İstihdamı Bağlamında Mesleki Eğitim ve*

Sektörlilişkinin Önemi, **4. Uluslararası Meslek Yüksekokulları Sempozyumu (UMYOS2015)**, (07.09.2015).

Göktürk, İbrahim Emre, Mehmet Ali Aktaş ve Ülkü Göktürk (2013) *Sosyal Bilimler*

Meslek Yüksekokullarının Eğitim Sürecinde; Uygulama Açısından Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Electronic Journal of Vocational Colleges, UMYOS Özel Sayı,

[http://www.ejovoc.org/makaleler/aralik_2013_umyos/pdf/01.pdf], (06.05.2016).

İTO, (2008). **Meslek Yüksek Okulları Araştırması, Yz Strateji**, İstanbul.

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, *Meslek Yüksekokullarının Sorunları ve*

Çözüm Önerileri; [<http://www.osmaniye.edu.tr/dosyalar/pdf/MYOsorcoz.pdf>], (27.08.2015).

Özgüler, Derya, Zeliha Koca ve Dursun Özgüler (2015). *Ülkemizde Ön Lisans*

Düzeyinde FinansBankacılık Eğitimcileri ve Uygulayıcıların Görüşleri Kapsamında Mevcut Durum ve Beklentiler,**4.Uluslararası Meslek Yüksekokulları Sempozyumu (UMYOS, 2015)**.

TÜSİAD, (2014). *STEM (Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik)*,

Alanında EğitimAlmış İşgücüne Yönelik Talep ve Beklentiler Araştırması, Yayın No.TÜSİAD-T/2014,10-557.

Utma, Seçil (2015) *Mesleki Eğitim, İstihdam ve Sektör İlişkisi*, **4.Uluslararası MeslekYüksekokulları Sempozyumu (UMYOS, 2015)**.

Ünver, Halil Murat, Hasan Yaylıve Hüseyin Ceylan(2009). *Taşra Meslek*

Yüksekokullarının Sorunlarıve Çözüm Önerileri, **1.Uluslararası 5.Ulusal Meslek Yüksekokulları Sempozyumu 27-29 Mayıs 2009**, Selçuk Üniversitesi Kadınhanı Faik İçil Meslek Yüksekokulu, Konya.

Yücebaş, Elif, Gönül Alkan, Hande Gül Atasağun ve Hüseyin Avni Egeli (2013). *Ege*

Bölgesi'nde BulunanMeslek Yüksekokullarının Durum Analizi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri, **Electronic Journal of VocationalColleges-** Aralık 2013, UMYOS Özel Sayı,[http://www.ejovoc.org/makaleler/aralik_2013_umyos/pdf/07.pdf], (06.05.2016).

Yüksel, Asiye,GaziUçkun, Güler Dinçel ve Barış Demir(2013). *İnovasyon*

YeteneğininArtırılmasında Üniversite Sanayi İşbirliği ve Meslek Yüksekokullarının Rolü, **Electronic Journal of VocationalColleges-** Aralık 2013 UMYOS Özel Sayı,[<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/ejovoc/article/view/5000085296/5000079383>], (06.05.2016).